

BUITEN

17^E JAARGANG N^O. 4.

ZATERDAG 27 JANUARI 1923.

Foto C. Steenbergh.

HET AMSTERDAMSCHЕ STADHUIS-PALEIS.
DE WESTELIJKE MUUR DER BURGERZAAL.

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

HET HUIS MET DEN BRONZEN KLOPPER, UIT HET ENGELSCHE, DOOR WILLIAM LE QUEUX (4) . . .	BLZ. 38
ONZE KAMERPLANTEN, DOOR N. V.	„ 39
HET AMSTERDAMSCH STADHUIS-PALEIS (VERVOLG), DOOR MR. A. LOOSJES, GEÏLLUSTREERD BLZ. 37, 40—45	
HET „JACK LONDON” VERBOND.	BLZ. 44
EEN LISTIG SCHELMSTUK, DOOR BATO	„ 44
EEN FRIESCHE „JASKER”, DOOR C. VISSER, GEÏLL. BLZ. 45—46	
IN DUIZEND VREEZEN, DOOR K. L. SCHAMP, „ „	46—47
EURYALE, DE ONSTERFELIJKE, UIT HET ENGELSCHE VAN CARLTON DAWE (33)	BLZ. 47
BOSCHPLEKJE, ILLUSTRATIE.	„ 48

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Men gelieve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Uitgevers Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74—76, Amsterdam, met de toevoeging: „Voor de Redactie” of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten”. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

De uitgevers verzoeken beleefdelyk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Tevens gelieve men achter op de foto's duidelijk aan te geven, wat ze voorstellen.

Afzonderlijke nummers: Prijs 40 cts.

Het huis met den bronzen klopper

4) door WILLIAM LE QUEUX.

HIJ had vroeger nooit opgelet, dacht hij, wat een mooi vrouwtje ze toch eigenlijk was. „Wanneer zien wij die bekoorlijke vriendin van u weer eens?” vroeg Yootha zoo onverschillig mogelijk. „Ik vind haar bijzonder aantrekkelijk”. „Welke bekoorlijke vriendin bedoelt u?” „Wel, Mrs. Mervyn-Robertson natuurlijk. Wie zou ik anders kunnen bedoelen?” „La Planta was dadelijk op zijn hoede. Dadelijk kwamen hem in zijn reeds eenigszins benevelde brein weer de woorden in de gedachte: „Mrs. Hartsilver en haar vriendin Yootha Hagerston nemen informaties naar mij. Weet je, dat ze al zoo ver gegaan zijn, dat zij een particulier detective-bureau opdracht hebben gegeven een grondig onderzoek naar mij in te stellen?” „Zou dat misschien de reden zijn, dat men hem geïnviteerd had hier te dineeren? Zouden zij probeeren hem uit te hooren omtrent Mrs. Mervyn-Robertson, zij het misschien met meer tact dan Preston betoond had?” „Hij concentreerde zijn gedachten en antwoordde: „Ik ben zeker, dat het Mrs. Mervyn-Robertson te allen tijde aangenaam zal zijn u weer te ontmoeten.” — Toen voegde hij er bij, als iets, dat eerst later bij hem opkwam: „Ofschoon ze veel kennissen heeft, heeft ze betrekkelijk weinig vrienden”. „Denkt u, dat ze eens een middag bij mij zou komen dineeren, als ik haar inviteer?” vroeg Mrs. Hartsilver snel. „Wij hebben elkaar maar zoo terloops ontmoet”. „Ik ben zeker dat zij zou komen. Zij is niet een van die menschen, die zich altijd zoo precies aan de vormen houden. Als de meeste menschen, die veel gereisd hebben, beziet zij de dingen van een breed standpunt”. „O, heeft ze zooveel gereisd?” vroeg Yootha. „Wat interessant! Vertelt u eens — waar is ze al zoo geweest?” „U mag eerder vragen: Waar is ze niet geweest? Ik geloof, dat ze zoowat overal geweest is”. „Ik vind haar betooverend, u ook niet?” hield Yootha vol. „Als ik een man was, zou ik smoorlijk verliefd op haar worden”.

„Er zijn ook mannen, die er zoo over denken,” zei La Planta op vreemden toon. „Maar zij geeft niet om mannen, ik bedoel zoo in 't algemeen”. „Zei u niet, dat ze ook in bedoel zoo in 't algemeen?” vroeg Yootha plotseling. „Ik heb 't niet gezegd — maar ze is er wel geweest. Zij heeft een heelen tijd in Shanghai gewoond”. „Ik heb gehoord, dat ze weduwe is,” zei Cora even later op goed geluk. „Dat is ze”. „Hebt u haar man gekend?” „Nee. Hij is al jaren geleden gestorven”. „Maar u kent haar toch al een heelen tijd?” „Eerst een paar jaar”. „Is ze heelemaal Engelsch? Ik dacht wel eens —” „Wat?” „Ik wou alleen maar zeggen, dat ze soms wel eens den indruk op me maakt, alsof ze vreemd bloed in de aderen heeft”. „Als Australiërs „vreemdelingen” zijn,” zei La Planta luchtigjes, „dan heeft ze „vreemd” bloed in haar aderen, want haar ouders waren Australiërs — ze waren schapenfokkers in Queensland”. „Wel, wel. Dat verklaart ongetwijfeld de zonderlinge uitdrukkingen, die ze wel eens gebruikt. Het waren zeker heel rijke lui”. „Och, welgestelde menschen, denk ik, maar niet bepaald schatrijk”. „Dan komt de rijkdom zeker van haar mans kant?” „La Planta had min of meer werktuigelijk geantwoord, want de wijn, die hij gedronken had, had zijn anders scherp verstand ietwat verstompt. Maar nu scheen hij plotseling weer geheel bij zijn positieven te zijn. „U schijnt erg veel belang te stellen in Mrs. Mervyn-Robertson's particuliere leven, Mrs. Hartsilver en u ook Miss Hagerston,” zei hij plotseling. „Vreemd genoeg is een man, dien u kent — ik heb hem feitelijk aan u voorgesteld — eerst een uur geleden bij mij geweest met het speciale doel om mij te ondervragen betreffende dezelve dame. Ongetwijfeld slechts toeval, maar dan toch een heel zonderling toeval”. „De toon waarop hij dat zei, geleeke op den toon dien hij tegenover Preston had aangenomen, alleen niet zoo scherp. Toch voelden Mrs. Hartsilver en Yootha Hagerston het heel goed, en gaven zij spoedig het gesprek een andere richting. „Zoowat tien minuten later voegde hij zich in het salon bij hen en ongeveer na een half uur nam hij nogal plotseling afscheid. Ofschoon hij meer had gedronken, dan goed voor hem was, wist hij, dat hij niets gezegd had, dat hij niet had mogen zeggen. Hij liep langzaam naar Portland Place om een taxi te zoeken, maar veranderde van plan en besloot naar huis te loopen. „In Regent Street, juist toen hij onder het lichtschijnsel van een lantaarn liep, stond hij plotseling pal tegenover Stapleton. „Hallo, Archie,” riep deze uit, „ik dacht juist aan je. Dineer je niet bij Mrs. Hartsilver?” „Ik heb daar gedineerd,” zei La Planta, „maar zij en Yootha Hagerston verveelden me nog al, en daarom ben ik maar vroeg weggegaan.” „Was het geen formeel diner?” „Nee, alleen wij tweeën”. „Alleen jelui twee! Waarom was je dan geïnviteerd?” „Ik weet 't niet, maar ik geloof, dat ik het kan raden. Ga mee naar huis. Er zijn een paar dingen, die ik met je wou bespreken”. „Eerst aarzelde Stapleton, maar ten slotte deed hij wat zijn vriend hem verzocht. „Er lagen twee telegrammen gereed toen La Planta zijn woonkamer binnenkwam, en nadat hij ze gelezen had, gaf hij ze Stapleton. „Toen Stapleton het tweede las, haalde hij zijn wenkbrauwen op. „Vreemd, vindt je niet?” voeg hij. „Ik vind van niet. Ik verwachtte zoo iets”. „Zal het je plannen niet in de war sturen?” „Dat is niet noodzakelijk”. „Er stond een likeurstel en een syphon op tafel. Zonder een woord meer te zeggen, maakte Stapleton zich een brandy-soda gereed. Toen nam hij een sigaar uit La Planta's kistje. „Er zijn in den laatsten tijd enige dingen gebeurd,” zei hij ten slotte, „die ik niet begrijp. En het laatste daarvan is, waarom die twee vrouwen jou te dineeren hebben gevraagd”. „Daar zit niets onbegrijpelijks in,” antwoordde Archie. En toen gaf hij uitvoerig verslag van de pogingen, door Mrs. Hartsilver en Yootha Hagerston aangewend om uit hem te krijgen wat hij wist van Mrs. Mervyn-Robertson's verleden. „'t Is toch vreemd,” zei Stapleton peinzend. „Dat sluit op iets dat iemand nog pas enkele uren geleden tegen me zei. Je kent dien kleinen man, die aan zijn vrienden geld leent — Aaron Weinberg?” „Bij naam”. „Ik ken hem ook maar oppervlakkig, maar zooeven liepen we samen door Jermyn Street en toen waarschuwde hij mij, op mijn hoede te zijn. „De weduwe Hartsilver,” zei hij, „is een intrigante”, en dat zou ik spoedig ondervinden; en toen voegde hij er aan toe, dat zij, om een bepaalde reden, trachtten iets op touw te zetten tegen — enfin je begrijpt me”. „Van welken aard?” „Een schandaalzaakje. En dus, het een bij het ander voegend, moet ik wel

veronderstellen of dat Cora Hartsilver jaloersch is op onze vriendin, of dat ze haar een kwaad hart toedraagt." ☒ Zij bleven nog een poosje praten. En terwijl zij dit gesprek voerden, gebeurden er niet ver van hen af, zonderlinge dingen. ☒ „Het huis met den bronzen klopper" zooals de menschen uit de buurt het noemden, lag in een rustige straat dicht bij Russell Square. Het werd zoo genoemd omdat de straatdeur in het oog viel door een grooten antieken Italiaanschen bronzen klopper, die een lachend vrouwengezicht voorstelde. Het was het gelaat van een bacchante en wel van een heel kwaadaardig uitzieende bacchante, en het was de oorzaak, dat er omtrent dit huis allerlei zonderlinge geruchten in omloop waren. Scmmigen zeiden, dat dit vrouwengelaat een sombere beteekenis had en dat achter deze deur... Een ander verhaal dat veel ingang vond, was, dat dit gelaat een toovermacht bezat op hen, die zijn geheim trachtten te ontsluiëren en dat meer dan eens menschen, die het huis waren binnengetreden, het niet meer levend hadden verlaten. ☒ Dit waren, natuurlijk, flauwe praatjes; maar het feit bleef bestaan, dat er een atmosfeer van geheimzinnigheid hing om het huis met den bronzen klopper. Het was ongetwijfeld een woonhuis geweest. Nu was het voor zoover men wist het hoofdkantoor van een particulier detective-bureau, dat kort voor den oorlog plotseling uit den grond was verzezen en dat zijn clientèle voornamelijk vond onder de bezittende klassen. ☒ Het was bijna middernacht en in een gezellig gemeubeld kantoor midden in het gebouw — zoodat men van de straat af geen lichtschijnsel kon zien — zaten een eerwaardige oude man en een mooie jonge vrouw naast elkaar eenige papieren door te zien. ☒ Het eenige licht in de kamer werd verspreid door een leeslamp met groenen kap, en de papieren lagen in het schijnsel dat daardoor nu op de tafel werd geworpen. ☒ Geen van beiden sprak. Beiden werkten snel. Eerst nam de oude man een papier van het stapeltje, las het zorgvuldig door en gaf het dan aan zijn gezellin, die het vluchtig doorlas, er een of twee kantteekeningen op plaatste en het dan wegborg. Zoo bleven ze een half uur lang in stilte doorgaan tot het stapeltje afgewerkt was. ☒ De man leunde achterover in zijn stoel, strekte zijn beenen uit en gaapte. ☒ „Het is voor vanavond genoeg, vindt je ook niet, Camille?" zei hij. ☒ „Dat zou ik denken!" antwoordde de vrouw met een vreemd accent. „Après minuit," voegde ze erbij, op haar armband-horloge kijkend. „Ik vind 't bar". ☒ „Hindert niet; het kan zoo niet doorgaan," zei hij. „Of tenminste, 't zal zoo niet langer gaan als ik er bij blijf. Geef me een van jouw sigaretten". ☒ Ze nam zelf een sigaret, die ze aanstak, en reikte hem daarna haar étui toe. ☒ De kamer leek in vele opzichten eerder een boudoir dan een kantoor; alleen hingen er aan de muren verschillende kaarten, waarop teekens met gekleurd krijt waren gemaakt. Aan een kant van de kamer stond het portret van een donker man met krullend haar en opgedraaiden snor — blijkbaar een vreemdeling — op den schoorsteenmantel. In een hoek stonden twintig of meer gelakte blikken doozen, die acten-doozen konden zijn, ofschoon op geen enkele doos een naam stond; terwijl aan de andere zijde, vlak bij het raam, eenige gemakkelijke fauteuils stonden, een divan, een paar aanzetfeltjes en Chippendale stoelen. Geen enkel geluid drong tot het vertrek door. ☒ De man stond zwijgend op en begon langzaam heen en weer te loopen. Plotseling bleef hij staan. ☒ „Dit geval interesseert me zeer, Camille," zei hij ten slotte. „Ik ben er zeker van, dat ze met den man getrouwd was". „Naturellement," antwoordde de vrouw schouderop-halend. „En nu wil ze — wil ze hem kwiet zijn". ☒ „Kwijt" niet „kwiet". Maar waarom?" ☒ „Ma foi, vraag me nu wat anders. Hij heeft veel geld, hein?" ☒ „Het schijnt zoo, te oordeelen naar wat hij verteert". ☒ „Alors naturellement. Wat anders?" ☒ „Maar ze moet bewijzen kunnen overleggen, dat ze met hem getrouwd was, anders krijgt ze het geld niet". ☒ „O, die bewijzen zijn te krijgen. Ik verschaf ze". ☒ „En als nu eens —." ☒ Hij zweeg plotseling. Beiden keken naar de deur. Enkele oogenblikken sprak geen van beiden. Geen geluid verbrak de absolute stilte. ☒ „Qu'est ce que ça?" vroeg de vrouw, angstig fluisterend, en legde de hand op zijn arm. Beiden keken nog steeds naar de gesloten deur. ☒ „Wacht jij hier, dan ga ik kijken". ☒ Hij stond op, maar de vrouw klemde zich aan hem vast. ☒ „Nee, neen! riep ze heesch, „je moet niet de deur uitgaan!" ☒ „Dat moet ik wel en ik ga ook". ☒ Hij trachtte zich van haar los te rukken, maar zij klampte zich sterker aan hem vast. ☒ „Als 't moet — hier dan!" en terwijl ze sprak, haalde ze onder haar kleeren een kleine

revolver te voorschijn, en drukte die den man in de hand. Toen liet zij hem los. ☒ Op dat oogenblik stroomde een lichtstraal, als van een electrischen lantaarn, de kamer binnen. De oude man snelde met ongelooflijke vlugheid naar het portaal, maar het licht was verdwenen. Hij draaide het electrische licht boven de trap op. Nergens was een levend schepsel te zien. ☒ Haastig in alle richtingen loerend en met een vinger op den haan van den revolver, sloop hij voorzichtig de trap af. Even later hoorde de vrouw, die hem een klein eindje op de trap gevolgd was, hem in de hal loopen. Daarna hoorde zij de tochtdeur, die toegang gaf tot een gang, die naar de keuken voerde, piepend opengaan, dan met een doffen slag dichtvallen. ☒ Een oogenblik bleef zij staan wachten, ternauwernood adem halend. Er kon geen twijfel bestaan of er was nog iemand, behalve hen beiden, in het huis. En toch, hoe kon iemand zijn binnengekomen, daar toch sinds het vallen van den avond zowel de voor- als de achterdeuren stevig gesloten en gegrendeld waren? ☒ Zij wilde juist al haar moed bijeenrapen ten einde haar metgezel te volgen, toen een geluid, dat ze achter zich hoorde, haar met een kreet van schrik deed omkeeren. ☒ Een lange, tengere man met een aristocratisch voorkomen, in een tweed costuum en met een hoed op, stond boven aan de trap. In zijn rechterhand droeg hij een wandelstok, in de linker een uitgedoofd electrisch lampje. ☒ „Ik denk, dat ge u mij wel zult herinneren, Madame Lenoir," zei hij kalm. ☒ De vrouw staarde hem eenige oogenblikken strak aan; toen zag men aan haar gezicht, dat zij hem herkende. ☒ „Ha, Mylord Froissart!" riep ze uit op een toon van verlichting. „Maar gij hebt mij doen schrikken, gij hebt ons beiden doen schrikken." (Wordt vervolgd).

ONZE KAMERPLANTEN.

☒ De lezers van „Buiten" zullen ongetwijfeld wel eens eenige nuttige wenken voor hun kamerplanten willen ontvangen. Laat ik daarom thans eens de palmen behandelen, die zoo veelvuldig in verschillende huizen worden aangetroffen, doch ook zoo veelvuldig verkeerd worden behandeld. De twee meest voorkomende soorten zijn de Phoenix canariensis en de Kentia Forsteriana. Eerstgenoemde behoort tot die soorten welke de dadels levert, die hier zoo veelvuldig genuttigd worden, en dan wel speciaal de Phoenix dactylifera, waar we het woord dadel in terugvinden. De Phoenixsoorten zijn kenbaar door een lange bladsteel, waaraan verschillende blaadjes weer dwars bevestigd zitten, terwijl de Kentia direct te herkennen is aan zijn sierlijke waaivormige veeren. Bij aankoop moeten we er om denken dat dan juist de palm het gevoeligst is. Hij komt dan meestal pas uit een verwarmde kas waar alle middelen aangewend werden om hem zoo mooi mogelijk te kunnen opleveren. Aangezien juist de kleinere planten den overgang het eerst te boven zijn is het 't verstandigst niet te groote planten te koopen, het best b.v. met drie bladeren. Men geve de nieuw gekochte palm de eerste dagen flink water. Over het algemeen krijgen de palmen te weinig water. Enkele Cocospalmen kunnen met wat minder water toe, maar over het algemeen houden de palmen van water, waarbij men als regel mag aannemen: hoe meer blad hoe meer water; natuurlijk geven we in den zomer meer dan in den winter. Geeft men te weinig water dan raken de planten al heel gauw de onderste bladeren kwijt, een euvel dat nog al eens voorkomt. Een andere fout, die veel gemaakt wordt, is deze dat de meeste planten te warm staan. Men denkt al gauw: een palm is een tropische plant, dus maar flink warm zetten, doch we vergeten dat daar waar de palm in de natuur groeit, hij een vochtige warmte heeft, terwijl in een kamer haast altijd een droge warmte heerscht, dikwijls vermengd met stof. Vooral in den winter zijn de palmen geen liefhebbers van veel warmte. Houdt ze vorstvrij en matig warm. Wanneer ze voor het venster staan moeten we niet vergeten, dat ze zeer gevoelig zijn voor felle zon; niet in den winter, maar in den zomer moeten ze daarvoor beschermd worden: hierdoor zouden gele brandplekken ontstaan. Wasch geregeld de bladeren af, ge houdt ze daardoor vrij van stof en bevordert den groei. Tevens zij nog vermeld dat ze zeer gebaat zijn door ze eenige keeren 's jaars wat verdunde koemest te geven; dat komt niet alleen de plant maar ook de kleur van het blad ten goede.

Foto C. Steenbergh.
HET APOLLO-BEELD MET DE TOEPASSELIJKE VERSIERSELEN DAAROMHEEN IN DEN ZUIDWESTELIJKEN HOEK DER GALERIJEN.

'T AMSTERDAMSCH E STADHUIS-PALEIS.

(Vervolg).

IV. DE GALERIJEN.

DE marmeren galerijen loopen om drie zijden der twee binnenplaatsen en komen uit op de Burgerzaal, die de ruimte tusschen deze plaatsen in beslag neemt, aan west- en oostzijde vergroot ter breedte der galerijen. Eigenlijk vormen zij met de Burgerzaal dan ook één geheel, al zijn zij ongeveer de helft lager, een indrukwekkend geheel, dat — in 1808 jammerlijk geschonden werd. Want niet alleen werden de galerijen door gemarmerde schotten in de bogen, van de Burgerzaal afgescheiden, maar nog bovendien zelve door schotten van dezelfde soort in een aantal kamers — „antichambres” — verdeeld. ☒ Houten vloeren, overdekt door tapijten, onttrekken de marmerbevoering der galerijen aan het oog, en mede met behulp van lichtkronen en meubelen is men er in geslaagd aan de afgeschoten galerij-gedeelten het aanzien van waarlijke vertrekken te geven. Het grootste sieraad van Jacob van Campen's kunstwerk is door die schotten niet alleen verminkt, de versieringen op zich zelve worden thans veel te slecht belicht, en komen niet tot hun recht. Het best is de lange noordelijke galerij er nog afgekomen. Deze, als groote eetzaal gebruikt, bleef schotten-loos. ☒ Het aanbrenge van die als tijdelijk-bedoelde schotten, die houten dekvloeren, in 1808, is te verontschuldigen; het handhaven van deze ontsieringen in de 19de eeuw, waarin alle piëteit voor monumenten van geschiedenis en kunst verre was te begrijpen. Maar wat er van te zeggen, dat thans, nu het departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen zijn wakend oog laat gaan over onze monumenten, en een speciale commissie is be-

last met hunne verzorging en instandhouding, het merkwaardigste en indrukwekkendste monument in het hart der hoofdstad geschonden blijft — terwijl herstel van den ouden toestand zonder veel moeite mogelijk is —, zonder dat éénige poging wordt ondernomen om daarin verandering te brengen? Zijn de door schotten gevormde galerij-stukken onmisbaar, om het gebouw als koninklijk paleis te kunnen blijven gebruiken? Welnu, dan volgt reeds hieruit, dat het stadhuis, ook al wil men het niet aan zijn oorspronkelijke bestemming teruggeven, slechts met behulp van monumentenschennis van de ergste soort als paleis te gebruiken is. Het Rijk, nalatende aan zijn grondwettelijke plicht te voldoen om voor onze Vorsten behoorlijke verblijven in gereedheid te brengen, begaat niet alleen onrecht tegenover Amsterdam, als eigenaar van het gebouw, maar is tevens schuldig aan een vandalisme, dat het, wanneer anderen er zich aan te buiten geven, afkeurt, bestrijdt, en zoo mogelijk verhindert. Wanneer een arm stedeke een kunstig-gedreven beker wil verkoopen, wanneer een gemeente zich wil ontdoen van klokken, wanneer een stad meer of minder belangwekkende gebouwtjes wil sloopen, heft Den Haag — en het is, in 't algemeen, goed dat dit geschiedt — waarschuwend den vinger op. Maar ditzelfde den Haag laat stilzwijgend 's werelds achtste wonder in geschonden staat, omdat het — onverschillig voor het feit dat 't daarmee Amsterdam's belangen schaadt en 't het gebruik van zijn eigendom onthoudt — wél geld over heeft voor 't bouwen en inrichten van departementale verblijven, die rijk worden gemeubileerd en gestoffeerd, (vóór den malaise-tijd natuurlijk), maar niet voor een koninklijk verblijf onzer vorsten, uit het geliefde Oranjehuis nog wel, dat tegelijk voldoet aan de

eischen, die aan een comfortabele woning en aan eene waar het Staatshoofd representatieve plichten heeft te vervullen, gesteld moeten worden. Een vorstelijk Rijks-museum, dat kon er komen. Veel andere, minder of meer statige rijksgebouwen — konden er komen. Maar een verblijf voor onze Oranjevorsten, dat kon niet. Dat het niet kon is nooit uitdrukkelijk gezegd. ☼ Maar stilzwijgend heeft het Rijk zich verkneukeld bij 't idee, dat Amsterdam zich nog maar steeds met zijn armzalig Prinsenhof-Stadhuis vergenoegt, en nu alweer één miljoen en zevenhonderdduizend gulden — het zal wel twee miljoen worden — gaat besteden aan uitbreiding ervan, en er in berust dat zijn stadhuis zoo goed en kwaad als 't gaat, en ten koste van zijn grootsche schoonheid, in de paleizen-leemte blijft voorzien. ☼ Wij hebben weer even onze verontwaardiging den vrijen teugel gelaten; bij 't aanschouwen der door schotten mishandelde galerijen is het waarlijk niet mogelijk bittere woorden achter te houden. Hoe schoon zal 't hier weer zijn, als men, gaande door de open marmer-galerijen, dan niet meer door houten vloeren bedekt, in alle hoeken het trefelijk beeldhouwwerk kan bewonderen, dat juist hier het rijkst is aangebracht, zoodat men in iedere galerij steeds aan beide zijden deze kunstvolle scheppingen aanschouwt! ☼ Het indrukwekkend geheel is geschonden; de afzonderlijke versieringen zijn behouden gebleven, zij 't in te groote duisternis gehuld. Bezien wij ze thans wat nauwkeuriger. Zij bestaan, behalve het reeds genoemde beeldhouwwerk in de vier hoeken der galerijen, voornamelijk uit marmere reliefs boven de deuren — twee aan iedere lange zijde der galerijen — die naar de achterliggende vertrekken voeren; verder in eenig schilderwerk in de hoeken onder 't gewelf der galerijen. ☼ Vermeld moet nog worden, dat de wanden der galerijen, de pilasters enz. evenals in de Burgerzaal, geheel met wit marmer bekleed zijn, een werk dat volgens besluit van 1697 werd uitgevoerd door Steven Vennecool, den bouwmeester van Enkhuizen's monumentale stadhuis, dat geheel Jacob van Campen's geest ademt; Steven Vennecool was dan ook een zoon van Jacob Vennecool, een van Van Campen's medearbeiders. Noodig is 't ook mede te deelen, dat zich aan 't einde der westelijke en oostelijke galerijen de dubbele trappen bevinden, die van beneden tot de galerijen toegang geven en doorgaan tot de tweede verdieping; hunne toegangen, oorspronkelijk open, zijn thans door deuren gesloten. Tusschen deze toegangen staan marmere beelden op hooge voetstukken, die hiër, met uitzondering van eenige bloemen- en vruchtenslingers, onversierd zijn gelaten; daartegen stonden vroeger bronzen luchters. Tegen den daartegen aansluitenden muur prijken, tusschen deuren tot vertrekken aan voor- en achtergevel, dergelijke beelden; hunne voetstukken zijn rijk met toepasselijke versierselen voorzien, evenals de boogvullingen boven de deuren. ☼ Vier hoeken vereischen dus acht beelden. Ge denkt hier misschien voorstellingen van Amsterdam en de Zeven Provinciën te zullen zien? Het hadde voor de hand gelegen maar — van een anderen geest waren de stichters en uitvoerders vervuld; wij hebben er in den aanvang van deze artikelen-reeks reeds op gewezen. De levensgrootte beelden stellen Cybele, de aarde, voor, met Diana, de maan, Apollo, de zon, en de vijf in de 17e eeuw bekende planeten: Mercurius, Jupiter, Mars, Venus en Saturnus. En hun plaatsing is niet geheel willekeurig geschied, naar 't schijnt; dit zal zoo dadelijk blijken. ☼ Beginnen wij in den noordoostelijken hoek met Cybele, de Aarde, de verpersoonlijking der vruchtbaarheid, de moeder der goden, staande tusschen

Foto C. Steenbergh.

DE DEUR DER DESOLATE BOEDELKAMER.

Foto C. Steenbergh.

HET AMSTERDAMSCH E STADHUIS-PALEIS.
HET BEELD VAN CYBELE MET DE TOEPASSELIJKE VERSIERSELEN DAAROMHEEN
IN DEN NOORDOOSTELIJKEN HOEK DER GALERIJEN.

de ingangen naar de Vroedschapszaal en de Weesmeesterskamer, waar voor de aardse belangen der burgerij werd gezorgd. (Zie de afb. op de vorige bladz.) Op het hoofd heeft de statige vrouw de stedekroon, in de linkerhand een schalmei en de sleutels waarmee zij de aarde kan ontsluiten; met haar rechterhand houdt zij haar opperkleed, dat in den zoom met bloemen en loof is doorwerkt, een weinig op. Een vorstelijke verschijning bijkans, zooals zij daar staat tusschen een leeuw en een leeuwin, ware zij niet wat al te welgedaan van vorm, zooals trouwens de belichaming der vruchtbaarheid betaamt. Maar let nu eens op de versiering van het voetstuk. Welk een sierlijke ornamentatie, hoe geniaal van compositie en tegelijk, hoe zinrijk. Want ge ziet er hoornen des overvloeds, landbouwgereedschappen, muziekinstrumenten bij landelijke feesten in gebruik, veldvruchten, en dat alles tot een kostelijk geheel verwerkt. Ook de omringende versierselen zijn toepasselijk, hier als elders. ☞ Tegen den anderen muur van dezen hoek, tusschen de toegangen tot de trap die voert

naar den koepeltoren welke het uur aangeeft, staat het beeld van Saturnus, de god van den tijd, de vader der goden, die alle zijne kinderen, met uitzondering van Jupiter, doodde. (Zie de afb. op blz. 43) Hij wordt voorgesteld als een bejaard man, bezig het leven te zuigen uit een kindje. Volgens de mythe was hij 't echter ook, die de menschheid het landbouw- bedrijf leerde. Vandaar dat aan zijn voeten niet alleen een zandlooper en een Januskop met dubbel aangezicht (verleden en toekomst) maar ook een korenschoof en een primitieve ploeg te zien zijn, en zijn linkerhand een sikkel houdt. De hier schaarsch versierselen om het beeld (men lette echter ook op de binnenzijde der trapbogen, die, in 1808 door schot en deur gevuld, niet sterk meer in 't oog valt) houden verband met Saturnus' dubbel karakter. ☞ Wij zijn hier in de „grote eetzaal”, het noordelijke gedeelte der galerijen, wel van de rest afgeschoten, maar niet in drie vertrekken onderverdeeld, als de zuidelijke galerij, en kunnen hier dus vrij gemakkelijk constateeren, dat de galerijwanden door korinthische pilasters in regelmatige vakken zijn verdeeld, en dat in elk vak, tusschen de kapitelen der pilasters, een festoen is aangebracht; sommige daarvan zijn samengesteld uit attributen der goden of godinnen, wier beeld in hun nabijheid prijkt, andere — boven deuren van dienstvertrekken — van voorwerpen die met de bestemming dezer vertrekken in verband staan. Een vluchtig bezoeker verzuimt allicht die festoenen eens wat nader te bekijken. Ten onrechte. Want ze getuigen van een verwonderlijke vindingrijkheid, die met goeden smaak gepaard ging. ☞ We komen op onze wandeling het eerst langs de deur der Assurantiekamer, een op zich zelve eenvoudige deur met mooie maar sobere omlijsting; hierboven in een marmeren relief, zien we een voorstelling van Arion, die, op een dolfijn gezeten en zijn lier bespelend, rustig over de baren vaart; in de verte ziet men een schip. Dit is een herinnering aan het mythologisch verhaal van Arion, die op zijn terugreis van Sicilië naar Corinthië door de matrozen, belust op de door hem vergaarde schatten, over boord geworpen werd, waarna een dolfijn, bekoord door Arion's lierspel, hem opnam en naar land bracht. Arion is de reeder, rustig vertrouwend op den assuradeur (den dolfijn),

ondanks reeds geleden verliezen en nog dreigende gevaren door de wispelturigheid der zee. Rustig konden de reeders zijn, wier schepen verzekerd waren. Daarop zinspelen ook de slaapbollen in het festoen boven dit relief. ☞ Even verder, en we staan voor de deur der Desolate Boedekamer. Daarboven zien we den val van Icarus verbeeld, (zie de afb. op bladz. 44), van Icarus die, toen hij te hoog wilde vliegen, te dicht bij de zon kwam, zoodat de was, waarmee hij zich de vleugels aan het lichaam had gehecht, smolt; op den achtergrond zijn vader Daedalus, die hem de vliegkunst leerde, maar zich minder hoog waagde. We hebben hier natuurlijk met een zinspeling op het leven boven-zijn-kracht te doen. Merkwaardig om de zorgvuldige samenstelling zijn hier de omringende versierselen. Ter weerszijden van het relief hangen slingers af welke samengesteld zijn uit planten die slechts kort bloeien, en langs de deurlijsten ziet men afgekloven schedels van vogels en konijnen, zegels, verbroken sloten en kleine geldzakjes. (afgeb. op blz. 41) Hoogst merkbaar

ook is het festoen boven het relief (zie alweer de afbeelding op bladz. 44) samengesteld uit boeken en papieren, waaraan de ratten knabbelen. ☞ Vervolgens komen we, in den noordwestelijken hoek der galerijen, allereerst bij het beeld van Venus, afgebeeld hiernaast, dat geplaatst is bij de trap die naar de kamer van Huwelijkszaken leidt. Venus, schoone Rubensvrouw met weelderige vormen, houdt in de linkerhand den appel, dien Paris haar schonk; om haar heen dartelen twee minnegodjes. Eenige aan haar gewijde dieren, de zwaan en de duif, staan aan hare voeten; ook ziet men daar de kop van een dolfijn, herinnering aan Venus' geboorte uit het schuim der zee. Dit schoone beeld is niet door Quellijn gehouwen, maar door diens helper, den Mechelaar Rombout Verhulst, aan wien ons land menig fraai beeldhouwwerk, vooral op 't gebied der grafmonumenten, dankt; onder de zwaan ziet men op onze afbeelding duidelijk een gedeelte van zijn naam. In de omringende versierselen en festoenen, ziet men duifjes, Venusgordel, boog en pijlen van Cupido, toiletbenodigdheden en sieraden der behaagzieke vrouw en dergelijke toepasselijke voorwerpen. ☞ Aan den anderen muur van dezen hoek, tusschen de deur van de zaal der

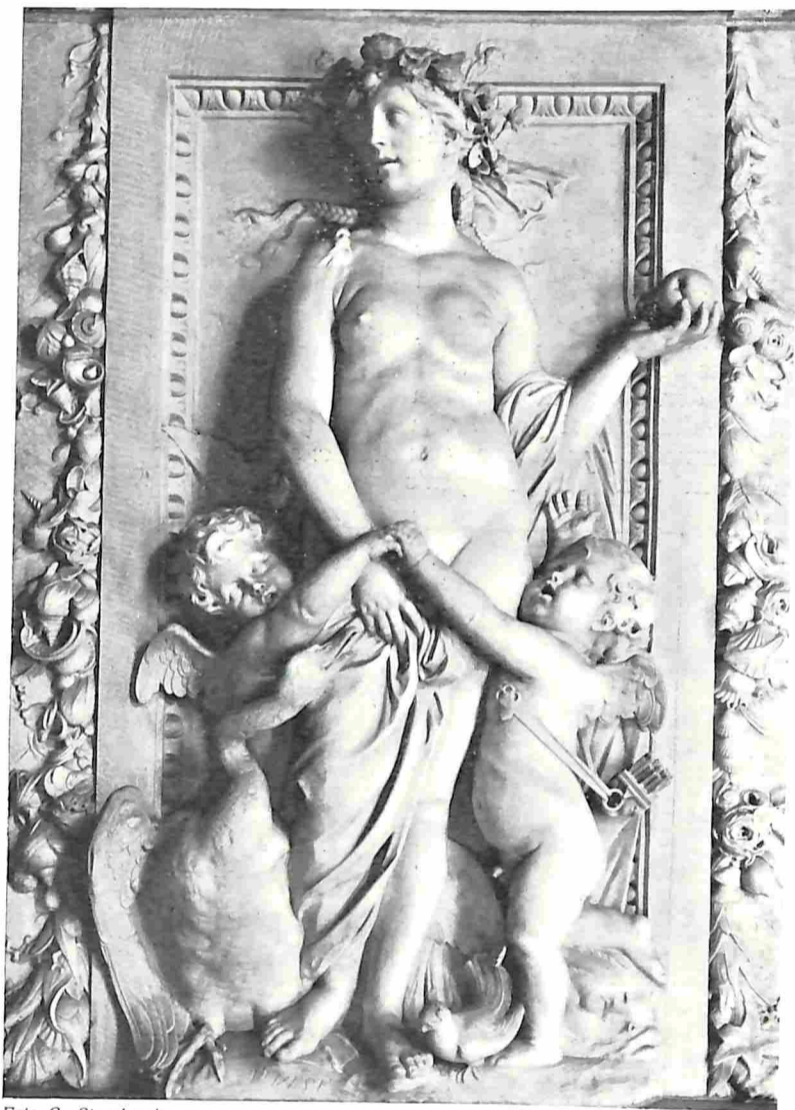

Foto C. Steenbergh.

HET AMSTERDAMSCH E STADHUIS-PALEIS.
HET VENUS-BEELD VAN ROMBOUT VERHULST IN DEN
NOORDWESTELIJKEN HOEK DER GALERIJEN.

lijfstraffelijke rechtspleging en den opgang naar de zaal van den kriegsraad, staat het beeld van Mars, den oorlogsgod; in de ene hand houdt hij een schild, de andere rust op een strijdbijl; het slagzwaard hangt aan zijn linkerzijde. Naast hem staan een wolf en een raaf, de dieren die door oorlog ontvolkte landen en de met lijken bedekte slagvelden bezoeken. Op het voetstuk van het beeld prijkt een rijke en sierlijke wapentrofee. ☞ Thans het beeldhouwwerk tusschen de deuren, die toegang gaven naar de kamers van Thesaurieren extra-ordinaris (die de belastingen inden en van Apollo, den zonnegod) en van de Commissarissen van kleine zaken (die recht spraken in zaken van geringen omvang en moesten trachten partijen met elkaar te verzoenen en in die harmonie te brengen, waarvan Apollo het zinnbeeld is) prijkt het beeld van Apollo, met boog en pijlen gewapend, achter zich een harp, voorgesteld als overwinnaar van den

draak (de duisternis) waarover hij als zonnegod heerscht. Op het voetstuk aanschouwt men Apollo's attributen als god van de dichtkunst en de muziek. (Zie de afb. op blz. 40). ☞ In zijn nabijheid staat Jupiter, de oppergod, niet ver van de secretarie, waardoor Burgemeesteren hun macht naar buiten deden blijken 1). Zijn kleed is met sterren bezaaid, in de linkerhand houdt hij zijn bliksems. Een arend en een ram houden hem gezelschap. Eikenloof en korenaren vormen de versierselen van dit beeld, en duiden op de almacht van den Dondergod, van wien de groei van boomen en gewassen afhangt. ☞ Vervolgens de in schotten verdeelde galerij doorloopende, komen we aan de twee deuren, die toegang verleenden tot de secretarie. Boven de eerste deur, de westelijke, is een prachtig relief aangebracht, de Stilzwijgendheid voorstellende (zie de afb. op blz. 45); 't is dezelfde voorstelling, die we reeds op 't gestoelte van den secretaris in de Vierschaar zagen: een vrouw met den vinger op den mond, een dol-

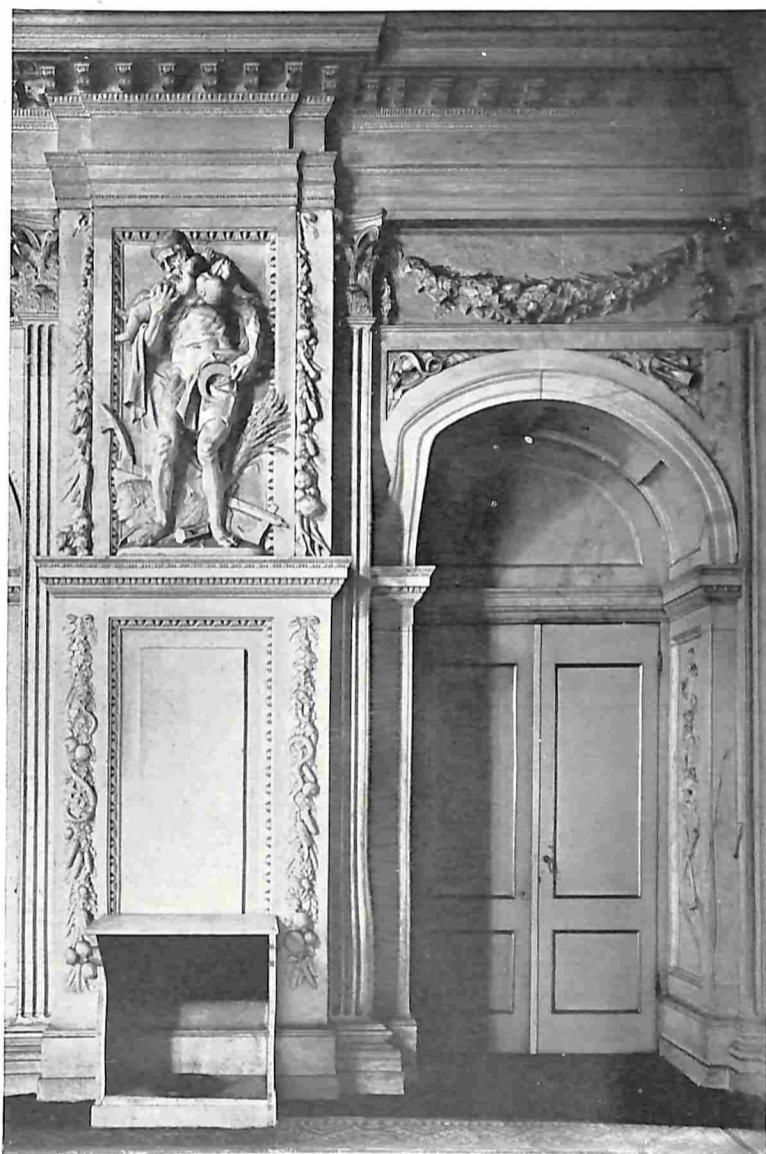

Foto C. Steenbergh.

HET AMSTERDAMSCHE STADHUIS-PALEIS.
HET BEELD VAN SATURNUS IN DEN NOORDOOSTELIJKEN
HOEK DER GALERIJEN.

maledijde schotten zijn de schilderijen in de hoeken der galerijen zoodanig van licht verstoken, dat men er nauwelijks iets van zien kan. Wat doet nochtans de Minister van Kunsten en Monumentenzorg? Hij zwijgt. Wat doet de monumentencommissie? Zij zwijgt. Wat doet de door den Haag (ach ja!) benoemde burgemeester van de stad aan Amstel en IJ? Hij zwijgt. Wat doen de wethouders der hoofdstad? Zij zwijgen. Wat doet de gemeenteraad, dit onaantrekkelijk kindeke van vrouwe Democratie? Die praat over alles, behalve hierover. . . . ☞ Vertellen wij van dit schilderwerk, wat de geraadpleegde boeken ons leeren. ☞ In 1659 droegen Burgemeesteren aan Govert Flinck het maken van schilderwerk in de hoeken onder 't gewelf der galerijen op. Door zijn spoedig daarop gevolgd overlijden, in Februari 1660, kwam daarvan niets. Anderen namen het werk ter hand. Zij hadden in opdracht, tafereelen uit den opstand der Batavieren tegen de Romeinen in beeld te brengen. Boven het beeld van

Diana ziet men — of juist: men ziet het niet, maar moet aannemen, dat het er te zien is — Claudius Civilis, na den maaltijd, bij maanlicht, in 't Heilig woud, de Batavieren aansporen tot den opstand. Daarnaast, boven 't beeld van Mercurius, is de Kaninefaat Brinio afgebeeld, omhoog geheven op een schild. Het eerste dezer stukken is geschilderd door Jurriaan Ovens, het tweede door Jan Lievensz. den oude. In den tegenovergestelden hoek der galerijen, boven het beeld van Saturnus, is, geschilderd door den Antwerpenaar Jacob Jordaens, de overrompeling der Romeinen, bij nacht en fakkellicht afgebeeld; daarnaast, boven Cybele, de vrede tusschen Claudius Civilis en Cerealis, waarbij de Vrede als een uit de wolken neerdalende vrouw is voorgesteld, door denzelfden kunstenaar. In den noordwestelijken en zuidwestelijken hoek zouden de overwinningen der Batavieren bij Bonn en Castra Vetera worden afgebeeld. Maar daarvan is niets gekomen. In den noordwestelijken hoek schilderde een zekere Le Grand in de natte kalk („al fresco”) twee tafereelen, die de oprichting der door de Batavieren op de Romeinen veroverde zegeteekenen, en de vredesonderhandelingen tusschen Civilis en Cerealis op de doorgebroken brug over de Novalia verbeelden. Naar men zegt hebben deze fresco's, de eenige die ons land bezit als wij

ons niet vergissen, in den loop der tijden door vocht en herstel door onkundigen nog al geleden; uit het feit dat de zuidwestelijke hoek ledig is gebleven, zou zijn af te leiden, dat dit werk niet zeer in den smaak viel. Zien kan men er nagenoeg niets van. In de oostelijke galerijen, boven de bogen der burgerzaal, schilderde Jacob Jordaens nog twee stukken. Op de noordelijke boog is de overwinning van David op Goliath voorgesteld, op de zuidelijke Simson, de Filistijnen verslaande. ☞ De tongewelven der galerijen zijn voorzien van beeldhouwd ornament, uitgevoerd naar ontwerpen van Stalpaert, en niet bijzonder de aandacht trekkende.

(Wordt vervolgd).

A. LOOSJES.

1) Wij geven deze verklaringen van de plaatsing der beelden op gezag van den heer A. W. Weissman, maar willen niet verheelen, dat wij sommige wel wat gezocht vinden. Men zou Jupiter eerder in de nabijheid van de Burgemeesterkamer zoeken, waar echter Diana, de godin der jacht, te aanschouwen is.

haan, zinspeling op zijn vernielzucht en zijn bij-de-handheid. Granen en loof vormen de omringende versierselen. ☞ Ten slotte Diana, de maangodin, maar ook de godin der jacht en visscherij. Haar beeld is aangebracht tusschen de deuren van de kamers van den Oud-Raad en die van Thesaurieren-Ordinaris, welke colleges onder meer zaken behandelden, die op jacht en visscherij betrekking hadden. Diana, met een maansikkel als hoofdsieraad, en een boog op den schouder, houdt in de rechterhand een brandende fakkel. Naast haar vertoont zich eerhinde, en aan haar voeten liggen zeegedierten. Op het voetstuk van 't beeld is allerlei jachtgereedschap en een bundel netten gebeild. ☞ Niet alleen beeldhouwwerk, maar ook schilderwerk siert de galerijen. Wellicht is het woordt „siert” op 't schilderwerk minder toepasselijk: op enkele uitzonderingen na staat 't schilderwerk in het gebouw niet op de zelfde hoogte als het beeldhouwwerk, een voor ons land ongewoon verschijnsel. „Wellicht” zeggen we. Want door die ver-

Het „Jack London” verbond.

„REEDS vroeg in mijn leven had ik een hekel aan voorstellingen met gedresseerde dieren. Mijn onverzadigbare weetgierigheid dreef mij er toe te onderzoeken, wat toch wel daarachter mocht steken en hoe men toch zulke kunsten gedaan kreeg. En wat ik achter die schitterende voorstellingen vond, was één-en-al afschuwelijke wreedheid. Ik heb in een ruwe school geleefd en veel onmenselijke wreedheid gezien; mannen, vrouwen en kinderen heb ik zien mishandelen, negerjongens zien afranselen, zóó dat bij elken zweepslag de huid rond het geheele lichaam werd afgestriemd. En toch... ben ik nooit zóó geschokt en aangegrepen geworden als bij voorstellingen met gedresseerde dieren, te midden van lachende, in de handen klappende toeschouwers. Waarlijk, ik ben niet zeer teergevoelig, dáárvoor heb ik méér dan mijn deel gezien van 's werelds wreedheid. Maar wat mij het hart in het lichaam doet omdraaien is de koelbloedige, welberekende, stelselmatige marteling, verscholen achter negen en negentig van de honderd kunsten van gedresseerde dieren. *Wreedheid als verfijnde kunst heelt zijn hoogtepunt bereikt in de wereld der dierendressuur*”.

Met deze woorden vangt de Inleiding tot Jack London's „Michael, Brother of Jerry” aan, in welk werk zulke schokkende tafreelen van stelselmatige wreedheid tegenover dieren worden geschetst. Als ieder eens, door de zaal te verlaten, duidelijk te kennen gaf, dat men op die voorstellingen, bijna steeds slechts door daaraan vooraf gaande martelingen mogelijk, niet gesteld is, zou aan die ontzettende wreedheid wel spoedig een einde worden gemaakt, zoo ongeveer besluit de schrijver.

Die woorden hebben geleid tot stichting van het „Jack London”-verbond, eerst in Amerika; spoedig volgden andere landen dit voorbeeld, waaronder ook Nederland, dit laatste in 1921. De leden van het Verbond beloven nooit bewust voorstellingen met afgerichte dieren te zullen aanmoedigen door plaatskaartjes daarvoor te nemen, of vertooningen, waar deze nummers worden gegeven bij te wonen, evenzoo in de bioscoop; de leden boven de 16 jaar beloven bovendien op te staan en hun plaats te verlaten in elk gebouw van Vermakelijkheden bij eene opvoering met gedresseerde dieren, en vervolgens een schriftelijk protest te richten tot de Directie, uitleg gevende van deze daad. De minimum contributie bedraagt / 1.— per jaar; men meldt zich voor het lidmaatschap aan bij het secretariaat, Wassenaarsche weg 6, Den Haag. Natuurlijk maken wij van een en ander melding, omdat het streven van het Jack London-verbond den steun verdient van ieder — en een bepaald dierenvriend behoeft men daarvoor nog niet eens te zijn — die dierenmishandeling iets afschuwelijks vindt. Intusschen komt het ons voor, dat het Verbond vooral dan de volledige sympathie van alle weldenkenden zal verwerven, wanneer het zich niet verzet tegen voorstellingen, met dieren, die gedresseerd zijn zonder eenige wreedheid. Dat het moeilijk zal zijn zekerheid te verkrijgen, of dit werkelijk het geval is, geven wij gaarne toe.

EEN LISTIG SCHELMSTUK.

GRIMBAARD had uitmuntend geslapen. Dat was trouwens geen wonder, want hij had 't den vorigen nacht bijzonder druk gehad. Allereerst had 'ie, buiten z'n gewonen nachtelijken rondgang, ook heel wat arbeid aan 't opgraven van al die aardappelen besteed en toen hij thuis kwam, wachtte hem daar nog geheel onverwacht een flink brok extra werk. Hij had namelijk dicht bij zijn hol al dadelijk de voetsporen van zijn aartskwelgeest, den vos, geroken en toen hij voor den ingang stond, kwam een allernaangenaamste geur hem tegen. Aarzelend wat te doen, had hij zich eerst nog naar de verschillende vluchtgangen en zelfs naar de smalle kokers voor luchtversching begeven, doch overal was dezelfde onverdraagzame lucht hem in den neus gekomen. Daar hij zich evenwel in kracht de meerdere van Reintje wist, was hij daarop nijdig, ofschoon altijd nog voorzichtig, toch maar naar binnen gedrongen. Nu, zooals hij wel gedacht had, de vos was er niet meer, die had 'm heimelijk gepoetst, maar de mooie zindelijke kamer zag er uit, dat 't meer dan erg was. In ruime hoeveelheid had z'n ongenoode bezoeker daar zijn vuil gedeponeerd en al 't geurige gras en 't zachte mos was er mee besmeerd. De verontwaardiging van onzen das was alleszins begrijpelijk, doch er zat niets anders op, hij moest den vullen boel zelf opruimen. Dat was een heele karwei, want alles moest eerst heelemaal verwijderd worden en daarna kon hij nog nieuw ligsei balen, ook moest de gebruikte vluchtgang weer in orde gemaakt worden. Maar toen alles klaar was, had hij zijn rust dan ook dubbel en dwars verdiend. En nu de avond opnieuw gevallen was en onze vriend uit zijn muurvasten slaap weer ontwaakte, was er van de doorgestane vermoeienis geen spoor meer over.

Dus ging hij weer welgemoed opnieuw op pad. Hij ging maar dadelijk weer naar het aardappelveld in de buurt, dat hij gisteren ook bezocht had. 't Was wel een heele graverij, maar 't zat er vol van die vette engerlingen, of wel Merkeverlarven, en daar is een rechtgeaarde das nu letterlijk verzot op. Enkele wormen, 'n paar slakken en een onvoorzichtige kikvorsch, onderweg opgepeuzeld en op den terugweg wat verse paddestoelen — hij kende uitmuntend de plekjes, waar die vaak groeiden — maakten zijn nachtelijken tocht al weer goed. Doch toen hij thuiskwam, was 't weer de zelfde eilende als den nacht te voren. Reintje had zijn bezoek herhaald, precies met dezelfde gevolgen, en opnieuw kon meneer Grimbaard de schoonmaak van voren af aan beginnen. Hij stikte half van nijd. Tot een eind in den vroegen morgen was hij er mee bezig, vóór hij, in een diepen slaap, zijn ergernis over den hem aangedanen smaad en overlast kon vergeten... Indien een das zoo slim was als een vos — maar dat is 't'ie wellicht heelemaal niet, als is 't'ie wél erg voorzichtig — zou hij den volgenden nacht thuis gebleven zijn, om, mocht zijn onaangename bezoeker wéér terugkomen, eens flink met dezen af te rekenen en hem voor altijd den lust te benemen, een fatsoenlijk dassenhol op een dergelijke schandalige wijze te bezoedelen. Doch, zoo gezegd, de slimheid van een vos,

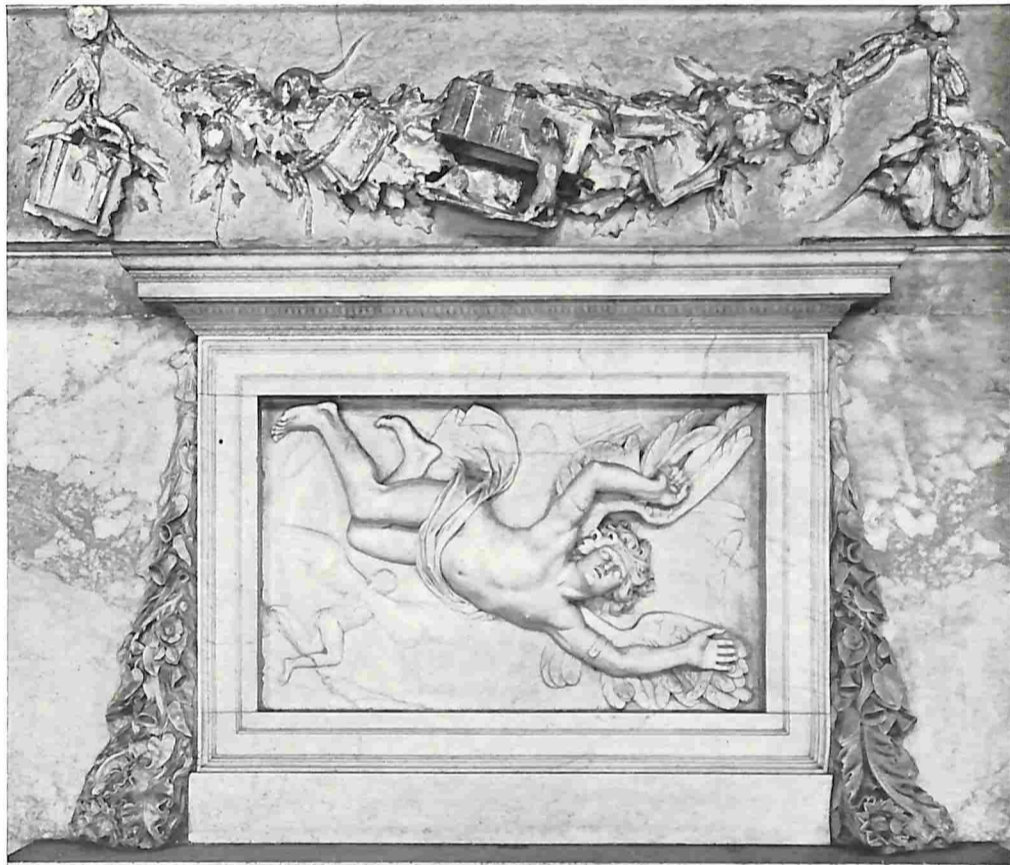

Foto C. Steenbergh.

HET AMSTERDAMSCH E STADHUIS-PALEIS.

RELIEF EN FESTOEN BOVEN DE DEUR DER DESOLATE BOEDELKAMER.
IN HET RELIEF: DE VAL VAN ICARUS.

heeft onze Grimbaard geenszins, en daarbij, naast lekker slapen, is goed eten iets, dat al gauw bij hem den doorslag geeft. Dus! toen hij aan 't einde van de welgenoten dagrust opnieuw ontwaakte en ons overigens weldoorvoed dasje op aangename wijze aan zijn bijzonderen eetlust herinnerd werd, vermocht geen schrander doorzicht van 's vijands listig plan hiernaast de noodige bedenkingen op te werpen; dus ging hij als van ouds ook nu weer op voedsel uit. Daar hij den vorigen nacht, door eenig onraad verstoord, het aardappelveld eerder had moeten verlaten, dan zijn aanvankelijke bedoeling geweest was, deed zijn groote voorzichtigheid hem ditmaal geheel van een bezoek daaraan afzien. Doch geen nood, dan zou hij het dit keer maar eens met wat anders doen. Hij kende nog een akker, waar de wortels recht sappig waren, en de rapen daar mochten er ook best zijn. Een jonge haas, dien hij daarna nog in zijn leger verrastte en die, als wat krachtiger voedsel, hem buitengewoon goed gesmaakt had, deed hem heelemaal recht in zijn nopjes komen, zoodat echt genoegelijk de terugweg aanvaard werd. De teleurstelling en verontwaardiging, die hem thuis wachten, zouden er slechts te heviger om zijn. Want toen hij daar aankwam, was 't weer hetzelfde liedje en bij den ingang dreef een mogelijk nog kwalijker riekende geur hem met ontzetting terug. Op teleurstelling, woede en nijd, volgde dra een onoverkomelijk gevoel van walging. Toen draaide hij zich om en ging heen, om een nieuw hol te graven; hij had den moed verloren om tegen zooveel boosaardigheid nog langer te strijden. Toen, den nacht daarop, de listig nadersluipende Reintje bemerkte, dat alles gebleven was, zooals hij het verlaten had, ruimde hij den boel op zijn manier op en nam daarmee, zonder gewetenswroeging, voor goed bezit van het prachtige hol, waar hij 't trouwens van meet af aan op had aangelegd.

BATO

Een Friesche „Jasker”.

TOEN ik een twintigtal jaren geleden van Stavoren naar Leeuwarden reisde, viel het mij gemakkelijk om van mijn portierraam uit een dozijn of meer „jaskers” in het vlakke, waterige Friesche land op te merken. Als Hollander trof mij reeds toen hun eigenaardige vorm, specifiek Friesch; in geen enkele andere provincie heb ik er ooit een gezien. De laatste jaren vond ik er, hoewel ijverig zoekende, slechts één meer, en wel onder Warns, enkele honderden meters van de spoorbaan af. Toch had ik er een over het hoofd gezien: de afbeelding op de volgende bladzijde toch geeft een „jasker”, staande tusschen IJlst en Oudega, een paar Kilometer van eerstgenoemde plaats. Men moet evenwel goed opletten, wil men hem ontdekken; hij is bijkans geheel achter de huizen verscholen. ☞ Gemakkelijk was het nu juist niet om de opname te maken. Met mijn gids, den IJlster timmerman, die nevens den molen staat, toog ik per fiets op weg. De weg naar Oudega werd spoedig verlaten en een landweg tusschen het ondergelopen land ingeslagen. Ook deze bracht ons niet geheel tot het doel, de laatste honderd meters ging het langs een dijkje, dat slechts een paar decimeter boven de ondergelopen landerijen uitstak en slechts ruim een halve meter breed was. Hoe benijdde ik mijn gids zijn klompen! Verder miste het af en toe vrij sterk Diep drongen de pooten van mijn statief in het

Foto C. Steenbergh.

HET AMSTERDAMSCH E STADHUIS-PALEIS.

RELIEF EN FESTOEN BOVEN DE NOORDELIJKE DEUR DER SECRETARIE.
IN HET RELIEF: DE STILZWIJGENDHEID.

slappe dijkje, zij konden maar juist de camera dragen. De goden waren mij evenwel genadig, zij lieten de mist juist lang genoeg optrekken om de opname mogelijk te maken. ☞ Voor wie wat technisch is onderlegd zal het bij het bekijken van de afbeelding van dit primitieve molentje wel spoedig duidelijk zijn, hoe het werkt. ☞ In een eenvoudig raamwerk, dat eenerzijds steunt op een door schoren gesteunde spil of standaard en anderzijds rust op een eenvoudige stoel, staande op het lage dijkje, is een doorgaande as draaibaar. Door den kop van die as zijn een tweetal roeden „gestoken”

Foto C. Steenbergh.

HET AMSTERDAMSCH E STADHUIS-PALEIS.

RELIEF EN FESTOEN BOVEN DE ZUIDELIJKE DEUR DER SECRETARIE.
IN HET RELIEF: DE TROUW.

waaraan „hekken” zijn gemaakt, van welke hekken de door loopende „scheden” „windborden” dragen kunnen. De hekken zelve kunnen met zeilen worden belegd. ☒ Op het onderste deel van de as zijn drie „gangen” schroefbladen aangebracht welke zijn opgesloten in een daaromheen gewerkte kuip of ton. Wordt zulk een inrichting met de hand bewogen om water op te malen, dan noemt men haar een „tonmolen”. ☒ Ongeveer bij het ondersteuningspunt van het raamwerk op den standaard is op de as een ronde schijf gemonteerd, waaromheen een met ijzer versterkte houten band, welke te samen „de vang” van onzen molen vormen. ☒ Wordt nu de molen op den wind gezet, hetwelk eenvoudig geschiedt door hem bij den stoel met twee man op te tillen en om te zeulen, en worden daarna de zeilen op de hekken gelegd en de vang losgemaakt, dan gaat de as draaien, het water beweegt zich langs de schroefvormige gangen van den tonmolen omhoog en wordt uitgestort in het kommetje, dat op de afbeelding nog wel duidelijk genoeg is te zien. Dit plasje staat door een duiker in verbinding met het bovenwater, waardoor het opgemalen water kan wegvloeien. ☒ Een „jasker” is niet tot groote daden op het gebied van waterverzet in staat. Hoewel hij, bij flinken wind, aardig wat water omhoog kan werken, is hij toch slechts geschikt om enkele hectaren land behoorlijk uit het water te houden. ☒ Ons molentje heeft er blijkbaar van afgezien zich langer in te spannen voor het drooghouden van het hem toevertrouwde gebied. De sterke rijzing van het bovenwater deed zijn arbeidsveld geheel ondervloeden, en getroost schijnt hij te wachten, tot het water van zelf weder zoover is weggelopen, dat hij zijn beperkter taak, het op peil houden van de slooten, weder met succes zal kunnen aanvatten. ☒ De „vlucht” d.w.z. de lengte van de roeden van een jasker, wisselt van ongeveer zes meter als de onze, tot ongeveer acht meter. Stellig behooren deze molentjes tot de zeer oude typen. Voorheen schijnen er zelfs verschillende geweest te zijn, die niet draaibaar waren en permanent op het Noordwesten waren gericht. ☒ Het „Openlucht museum” wake. De jaskers zijn nog wel niet bepaald zeldzaam maar toch aardig op weg het te worden. Ongetwijfeld zou de jasker, die van zooveel natigheid uit op den drogen Waterberg werd overgeplant, daar zeer oneigenlijk doen. Maar liever nog hebben we een oneigenlijk doende jasker dan heelemaal geen. Ze kunnen nu nog goedkoop worden gekocht. De boeren hebben liever een „windmotor”, de naam die hier aan een Amerikaanschen windmolen wordt gegeven. Heel veel ziet men er evenwel nog niet in het Friesche land. De bekende kleine wipmolentjes, ook wel „spinbollen” genaamd, en voorts het klein type achtkante molens zijn het, die men bij dozijnen vlijtig malend bezig vindt om deze historische provincie boven water te houden.

C. VISSER.

IN DUIZEND VREEZEN.

„IN duizend vreezen” is een opschrift, dat op een aantal gebouwen voorkomt, waar een lam te midden der wolven wordt afgebeeld. De grondgedachte is ontleend aan Mattheus X: 16: „Zie, ik zend u als schapen in 't midden der wolven”. De eerste afbeelding, hierop betrekking hebbende, komt voor op een mozaïek in de kerk van St. Praxidis te Rome uit de 9e eeuw, waar een schaap op een heuvel wordt afgebeeld. Ter Gouw noemt eenige huizen „In duizend vreezen” in verschillende plaatsen van ons land. Zoo woonde in Leiden een „lakenpapper”, voor wiens huis zelfs: „In honderduizend vreezen” te lezen stond. Hij trok zich weinig aan van de ontelbare vreezen, die zijn voorgangers mochten hebben uitgestaan, als hij maar zon en wind mocht hebben om zijn lakens te pappen en te drogen, de rest ging hem niet aan. In het Noordeinde te 's-Gravenhage stond op een gevelsteen een schaap op een heuveltje en drie wolven daaromheen, met het opschrift: „In de duisent vreesen”. In den gevel van

een huis op den Blauwburgwal te Amsterdam stond in de 18e eeuw of later een dergelijke voorstelling, waaronder de woorden

Dit wreede gedierte zoekt mij te verscheuren,
Maar als 't God blijft zal het hem niet gebeuren.

Daarop zag men maar één wolf, evenals op een gevelsteen te Alkmaar in de Schoutensteeg bij het stadhuis. Te Maastricht in de Plankstraat, een onaanzienlijke buurt, waar thans alleen een groote, moderne brouwerij de aandacht trekt, was een schaap tusschen een wolf en een leeuw afgebeeld. Voor een herberg te Gastel in Noord-Brabant was ook een schaap in de verdrukking voorgesteld, met het volgende onderschrift:

Als de Harders het Ampt der wolven handteeren,
Wie zal dan de schapen regeeren.

Ook komt de afbeelding op kerkzegels voor, o.a. te Lochem, een schaap op een heuvel tusschen twee wolven, waaromheen de woorden: „Ovis inter lupus” (het schaap tusschen de wolven). Ook de titelplaat van Vondel's Palamedes (Oldenbarnevelt) brengt dezelfde gedachte in beeld. Ten slotte heeft het tooneel van het onderwerp gebruik gemaakt; in 1867 werd het tooneelstuk: „In duizend vreezen” van W. N. Peijpers met veel succes opgevoerd door het gezelschap Albregt en van Ollefen te Rotterdam, dat betrekking had op het huis van dien naam, dat tot in het laatst der vorige eeuw gestaan heeft op den hoek van de Groote Markt en het Hang te Rotterdam en zeker het merkwaardigste was van al de huizen, waarop het devies te lezen stond. Dit huis „In duisent vreesen”, welk opschrift de eigenaar in drie talen op den gevel had laten schilderen, werd door de vreemdelingen die deze stad bezochten, met belangstelling bezichtigd. Het verdiende zulks voornamelijk, zoo niet uitsluitend, om zijn eigenaardigen bouwtrant, terwijl het voor een der oudste wereldlijke gebouwen van Rotterdam gehouden werd. Uit een historisch oogpunt had het weinig te beteekenen en het is niet na te gaan wanneer en waarover het aan den naam „In duisent vreesen” gekomen is. Alleen kan men zich bepalen bij een paar legenden, die aan het huis vastgeknoopt zijn. Op den 9en April 1572, zoo luidt een der legenden, tijdens de inneming van Rotterdam door den graaf van Bossu, was men terecht bevreesd voor de nadering der Spanjaarden, die reeds zoovele sporen van roof en moord hadden achtergelaten. Vele burgers zochten toen een toe-

vlucht in dit huis, nadat ze vooraf een bok hadden geslacht en het bloed van het dier, langs deuren en vensters lieten druipen, hetgeen den Spanjaarden den indruk moest geven, dat hun makers daar reeds geweest waren en met de bewoners hadden afgerekend. Toen de soldaten het bloed zagen, lieten zij dan ook inderdaad het huis met rust. ☒ Een andere legende is volgens het Rotterdamsch Jaarboekje van een onbekenden schrijver, ontleend aan een aantekening van den substituut secretaris Emanuel van Welsenens van 1706. Daar heet het, dat een zeker burger, „doenmaels wel ontrent negentig jaren out”, aan zijn rechterbeen aan de post van zijn deur werd opgehangen en in die benarde positie twee dagen is blijven hangen, waarna hij „door medelijden of door Spanjaarden of door andere goede menschen (!) is afgelaten geworden, gaande hij altoos mank over de straat.” Nu, dit is te begrijpen, evenals dat de man in die twee dagen duizend vreezen heeft uitgestaan. ☒ Een historische basis hebben deze verhalen niet; mochten dergelijke gruwelen hebben plaats gehad, zeker niet in *dit* huis, dat blijkens een steen in den gevel dagteekent van het jaar 1594. Den naam „In duisent vreesen” moet het later gekregen hebben, want, zoo lezen wij verder, in de koopbrieven van 1669 komt de naam voor het eerst voor. Ook staat in de doodregisters van 1592 tot 1630 niemand aangeschreven, gewoond hebbende in het huis „In duisent vreesen”, terwijl het de gewoonte was niet alleen het huis, maar in vele gevallen ook den naam van het huis des overledenen te vermelden. Had het gebouw eenige vermaardheid bezeten, dan zou men niet

Foto C. Visser.

EEN „JASKER”.

in gebreke gebleven zijn den naam te vermelden. Hoe het zij, het werd vroeger of later „In duysent vreesen” genoemd, onder welken naam het een paar eeuwen bekend bleef. Het was gebouwd in den z.g. Zuid-Hollandschen bouwtrant met trapgevel, uitstekende boogramen en consoles, luiken en ankers. Het schijnt oorspronkelijk grooter geweest te zijn; vermoedelijk is bij de verbouwing der belendende panden in 1758 een strook van „In duysent vreesen” daarbij aange-trokken. Daarna werd het nog erg gehavend, een muur beschilderd, een andere muur met cement bestreken, de top weggenomen en door een platte afdekking vervangen, totdat het in 1895 werd afgebroken om plaats te maken voor een modern winkelhuis. Zoo was dan een der zeer weinige merkwaardige gevels, die Rotterdam bezat, verdwenen. Een tegelplaat van dertig tegels, die een der muren sierde, en dateerde uit het laatst der 16e eeuw, werd door de gemeente aangekocht en opgeborgen in het Museum van Oudheden. Volgens den catalogus stelt zij het volgende voor: In het midden staat aan den oever van een rivier een schaaap tusschen twee krijgslieden, de een gewapend met een piek, de andere houdt een knots over den rechterschouder. Daaromheen staan wilde dieren, op den voorgrond een wolf en een beer, meer naar achteren een leeuw en een draak. Op den achtergrond brandt op een heuvel een groot vuur. Het geheel is omgeven door een rand in blauw. Aan de onderzijde staat in den rand in een wit vak:

In duysent vreesen.

Volgens sommigen is die voorstelling ontleend aan Psalm 91, waar van een burcht en een toevlucht gesproken wordt.

K. L. SCHAMP.

Euryale, de onsterfelijke.

EEN ROMAN VAN HET HEDEN EN VERLEDEN.

33) Uit het Engelsch van CARLTON DAWE.

HOE het verder zou moeten gaan, wist ik niet en ik praktizeerde er ook niet over. Zij interesseerde mij ten zeerste en ik leerde door haar uitstekend Grieksch. En ik zal niet trachten alle buitengewone dingen, die ze zei of deed, op te sommen. Haar kennis van de klassieke taal was bijna ongelooflijk, en haar oudheidkundige kennis was daaraan geëvenredigd. Zij was een zoo opmerkelijk wezen, dat ik mij soms afvroeg of zij inderdaad een wedergeboorte der onsterfelijke Gorgonen kon zijn. En het was een dwaze droom, waaraan ik niet wilde gelooven. Toch kwam hij telkenmale terug. Als men aannam dat zielen in een geestenwereld bestaan, wat was er dan voor onmogelijks in? Ik zal hier niet over uitweiden; maar ik wil eerlijk bekennen, dat ik soms geneigd was te gelooven wat rede en ervaring mij zeiden, dat onmogelijk was. Ik wist, dat het dwaas was haar als een wedergeboorte der onsterfelijke Euryale te beschouwen; het was ondenkbaar, dat zij tientallen eeuwen onder

den ban van Zeus in dat marmeren graf had gelegen. En toch dacht ik het; dacht ik er onophoudelijk aan. En al dien tijd maakte zij den indruk van iemand, die weet wat voor anderen verborgen is. Het was alsof de dingen dezer wereld haar onverschillig waren. Eens sprak ik met haar daarover. „Ik heb in het verleden geleefd”, antwoordde zij, „maar mijn toekomst ligt in het heden”. En daar ik haar niet wilde missen en zij geen plan scheen te hebben mij te verlaten, stelde ik voor, dat ik haar als mijn pupil zou aannemen; zij stemde dadelijk toe, ofschoon ik betwijfel of ze precies wist wat dat beteekende. Zoo woonden wij samen, tot ik met mijn opgravingen gereed was. Haar bovennatuurlijke kennis van de plaatselijke gesteldheid bewees mij hierbij onschatbare diensten en ik dank haar vele van mijn meest waardevolle ontdekkingen. En toen het werk afgelopen was, besloot ik naar Engeland terug te keeren en haar mee te nemen; maar nadat alle toebereidselen gemaakt waren, wist de Regeering mij ter elfder ure nog te overreden om een werk op Serphos aan te nemen. Euryale weigerde echter mee te gaan, en toen ik probeerde mijn gezag te doen gelden, deed zij mij met een enkelen blik bukken voor haar wil. „Het is mijn noodlot” zei ze; en daarmee was 't uit. Bovendien was ik niet van plan lang weg te blijven. Onnoodig te zeggen, dat alles anders geloopt is dan ik verwachtte. Eerst gisteren las ik in een Engelsche krant het verslag van den lijkschouw op een theater-directeur, waarover ik je schreef. Zooals je uit mijn brief zag, was ik hevig geschrokken; want als zij eens werkelijk de Gorgoon Euryale was, die haar vermogen om te vernietigen had herkregen? De reden van 's mans dood was den doktoren blijkbaar verborgen gebleven, al spraken zij van „natuurlijke oorzaken”. Maar wat ze 't minst snapt en mij het meest angst aanjoeg, was de toestand van het lichaam na den dood, de buitengewone doodsverstijving. En als de Gorgonen eens op die manier gedood hadden? Dit lijkt door een krankzinnige geschreven, maar bedenk wat dit zou beteekenen. Als zij eens werkelijk Euryale was! Niemand zou veilig zijn voor haar wraak. Als ze uit den booze is, zou er geen grens zijn aan de misdaden, die ze zou

kunnen begaan. Ik geloof niet, dat ze zoo is; want ik heb haar bestudeerd en heb in haar een reine ziel gevonden, die haakt naar het schoone. Toch blijft het feit bestaan, dat de man op geheimzinnige wijze gestorven is; dat zijn gezicht een uitdrukking van den grootsten angst vertoonde en dat het lichaam na den dood hard als steen was. En als dit zoo doorgaat! Bedenk dat eens! Ik vrees voor de toekomst. God alleen weet, welk monster ik op de aarde heb los gelaten.

VIJFENTWINTIGSTE HOOFDSTUK.

„IK BEN EURYALE”; DE BEPROEVING VAN ROBERT GRANGE. En Zoo eindigde plotseling Professor Greenshaw's verhaal.

HET HUIS „IN DUIZEND VREEZEN” TE ROTTERDAM.

Grange legde het manuscript neer en keek als verwezen voor zich uit. Hij kon aanvankelijk de draagkracht van dit relaas niet ten volle begrijpen. Wat bedoelde de oude man; was hij gek geworden? Euryale! De naam klonk als een liefkoozing. Wat 'n dwaasheid! Het was onmogelijk, 't was gewoonweg onmogelijk. We leefden in de twintigste eeuw; daarin gebeurden geen wonderen meer! ☼ De tijd kroop voort en nog steeds zat hij stil denkend, peinzend, piekerend. Als hij maar kon weten! En dan weer vroeg hij zichzelf af, of hij wel wilde weten? Hij vreesde de waarheid te leeren kennen. Maar het was te fantastisch, te ongelooflijk! En steeds was haar naam op zijn lippen en in zijn gedachten: ☼ „Euryale! Euryale!” ☼ Er werd geklopt. Hij sprong op. Toen hij de deur opende, zag hij haar op den drempel staan. Haar oogen schitterden, haar lippen glimlachten. Nooit had zij hem zóo mooi, zoo verheven toegeschenen. ☼ „Je riep mij”, sprak zij. ☼ Hij opende wijd de deur en nadat zij binnengekomen was, sloot hij ze werktuigelijk weer. Hij volgde haar als in een droom. ☼ „Ben ik veranderd?” vroeg zij.

☼ „Waarom vraag je dat?” ☼ „Je kijkt me zoo vreemd aan”. Zij keek naar het manuscript, dat nog open op tafel lag. „Heeft Peter je verteld hoe hij me gevonden heeft?” ☼ „Is het waar?” ☼ „En als 't nu eens waar was?” ☼ „Hoe is dat mogelijk? Geen verstandig mensch heeft ooit zoo iets gehoord”. „Toch was onze Peter bij zijn verstand. Ik ben Euryale.” ☼ „Ja, dat weet ik; maar de Gorgoon, de sterfelijke? Ik weet, dat je verheven bent boven alle vrouwen; maar bedenk, wat dit zou beteekenen.” ☼ „Betwifel je 't nog?” ☼ „Ik moet wel. Het verstand gebiedt 't; mijn gevoel zegt mij, dat het niet mogelijk is.” ☼ „Heeft je gevoel je niets anders verteld? — Hij wist het, Apis, de Stier”. ☼ „O!” ☼ „En Bolton, en Zelmis”. ☼ „Gerechte Hemel”, riep hij uit, „wat bedoel je daarmee!” ☼ „Je hebt het reeds geraden”. ☼ „Je — je hebt ze vermoord?” ☼ „De goden vermoorden niet — zij vernietigen”. ☼ Hij deinsde achteruit. Een moordenaar! Hij kon, hij wilde het niet gelooven. ☼ „Maar je bent geen god!” ☼ „Ik ben Euryale”, herhaalde zij. ☼ „Een fabel, een mythe”. ☼ „Noem me wat je wilt, mits je me bemint. Gedenk je eed, beminde, zei ik niet, dat de tijd der beproeving nadert? Als je nu tekort schiet, is alles verloren. Zelfs als ik ben voor wie je nu terugschrikt, moet je me blijven beminnen en mij vasthouden, opdat ik niet teruggestooten worde in de duisternis. Is dat zooveel gevraagd? Kunnen niet menschen en goden mij beminnen? Heb je ooit mijns gelijke gezien of ervan gedroomd? Kan eenige vrouw voor je zijn, wat ik voor je ben, voor je zijn zal? Door mij zal je ongedachte schatten verwerven. Maar zonder jouw hulp kan dit niet gebeuren; alles hangt af van je eigen geestkracht. Schaamte, afgrijzen, wreedheid zijn slechts een ademtocht op den spiegel der eeuwigheid. Niets moet je kunnen verschrikken, niets je geloof in mij vernietigen. Al zouden alle verschrikkingen der hel je belagen, je moet niet aarzelen of terugdeinzen. Bedenk, dat ik bij je zal zijn, dat mijn hand je zal steunen als je struikelt. Mits je mij maar vertrouwt. De grootte van je liefde betwifel ik niet; haar moed zal nu beproefd worden. Ik verzeker je, alles zal in orde komen. Maar je moet verduren, geliefde, veel verduren. Niet door woorden kan men de onsterfelijkheid verkrijgen, maar door moed en een onbuigzamen wil. Slechts wie het waardig is, kan de

BOSCHPLEKJE.

sterren bereiken. Ik sta op de grens die de sterfelijken van de onsterfelijken scheidt en in jouw handen leg ik mijn lot, ik, Euryale. Nu raadt je vaag wat die naam beteekent; maar later zal je 't ten volle inzien, de schoonheid en de heerlijkheid daarvan.” ☼ „Euryale”, zei hij, „ik weet niet wat ik denken moet. Ik ben als iemand, die rondtast in een diepe duisternis, slechts van tijd tot tijd door een korten lichtstraal verbroken. Maar die verdrijft de duisternis niet; integendeel, hij vergroot ze. Maar ik bemin je. Soms denk ik, dat je dat alles bent, wat je beweert te zijn; dan weer weet ik, dat het niet mogelijk is”. ☼ „Hoe weet je dat?” vroeg zij. ☼ „De gezonde rede zegt het mij”. ☼ „En als je nu eens een grootere rede gegeven werd?” ☼ „Kan iemand een rede gegeven worden en daardoor genoeg hiervoor?” ☼ „Jou zal hij gegeven worden en daardoor zal je alles begrijpen”. ☼ Zij verlieten de Temple. In het museum gekomen, werd een altaar opgebouwd en Euryale knielde daarvoor neer en bad. Grange gebruikte alleen den maaltijd, dien hij nauwelijks aanraakte. ☼ Het was laat in den avond toen zij bij hem kwam. Zij droeg het witte gewaad, dat zij

aan had gehad bij haar eerste gebed voor het altaar. Haar gezicht was ernstiger en bleeker dan gewoonlijk. Haar blanke armen, die zij hem toestak, glansden in het licht als gepolijst marmer. ☼ „Ben je gereed?” vroeg zij. ☼ „Ik ben gereed”. Zij leidde hem uit de kamer en de trap op naar het museum; toen hij binnencwam, zag hij dat het altaar opgericht was. In het midden brandde een licht. Zij leidde hem naar het altaar en liet hem plaats nemen op het voetstuk. Ze deed dit alles werktuigelijk. Ze had hem niet aangezien of door een woord gekalmeerd. Maar toen hij daar zat, keek zij hem aan en nooit had hij zooveel goedheid, zachtheid, liefde in een blik gezien. Haar oogen waren zacht en dof als door ongeziene tranen, en haar mond was aanbiddelijk. Toen verhief zij haar stem en daaruit sprak eeuwige angst en eindeloze hoop. ☼ „Dat is hij van wien ik gesproken heb, o Zeus,” riep zij uit. „Zie, hij staat aan den voet van uw altaar, door mij hierheen geleid met grooten eerbied, door mij, uw ongehoorzaam kind. Dit is hij wiens reine, onzelfzuchtige liefde mij zal redden; dit is hij op wien ik gewacht heb gedurende al die jaren van vergetelheid. Gij weet, en gij alleen, de harde bitterheid van mijn lot. Gehaat en gevreesd, door ieder veracht en wraak nemend door die haat en vrees, hebt gij mij en de mijnen gestraft op de ergste wijze. Mijn gelaat, dat eens schooner was dan Athene's glimlach, hebt gij gedoemd tot een kwaadaardigheid zoo angstaanjagend, dat niemand, die het ziet, het kan overleven. Zoo zijn wij gegaan door de eeuwen heen, mijn zuster en ik, hopen, smeekend, terwijl de hemel lachte om ons lot. ☼ Nog klinkt het noodlottige vonnis in mijn ooren: „Zoo zult ge voortleven in eeuwigheid tot er een man zal komen, die je zal beminnen trots al je verschrikkingen”. Vader, die man is eindelijk gevonden. Aanschouw hem hier, sterk in zijn liefde, rein in zijn toewijding, standvastig tegen alles wat de macht des hemels of de wraak der helle moge verzinnen. Ook hij is uwer en de onsterfelijken waardig. Samen zullen wij de ruimte doorklieven en opstijgen tot voor uw troon, in goddelijkheid gehuld. Want zoo hebt gij gesproken en zoo zal het zijn tot het einde der dagen. ☼ En daarom smee ik u, wend uw genade niet van mij af. Bedenk wat ik geleden heb; verzacht uw eindelozen haat.”

(Slot volgt).